



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Eckius De obice disputare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

Disputatio Secūda

.d. docto. Eckij et Andree
Caroloſtadij.

Caroloſtadius incepit et adiecit quedam
vt ſciatur que materia habita ſit
precipua inter conflictum.

Die Jouis que erat. 14. Julij incepit Caroloſta: 7 quaſi
prioribus coronidem impoſuit hora fere
Octaua poſt finitā diſſertionē
Eckij et Martini.

¶ Pituſq; in alterū diſputatiōis gradū descendam⁹. ſubijctende ſunt cōcluſi
ones quas d. d. in exordio noſtri certaminis prelegit. vt intelligant Judices ho
die electi: d. d. extranea et impertinentia poſuiſſe. nec aliquā vulneraſſe con
cluſionē. et demū iudicent cōcluſiones meas firmas et regulis fidei conſonans
tes. ſunt ergo iſte.

Caroloſta:

¶ Libet arbitrate gratiam per ſpiritu ſanctū inſuſam. nihil valet niſi ad pec
candum. 22. hec vndecima. Duodecima.

¶ Immo voluntas noſtra que non regitur a diuina voluntate. tanto citius
appropinquat iniquitati. quāto acrius intendit actioni. Et decima quarta.

¶ Dominus Johannes non videns quomodo bonum opus ſit totū a deo.
et dei opus 7 cetera in qua concluſione non eſt poſitum monſtrum quod aluit
doctor. videlicet non Totaliter totum. Reſtat iam diſputanda tertia decima

concluſio. Que eſt. vt d. d. cum ſua maxima ſuorum diſputatorum poteſt
facere quod in ſe eſt id eſt obicem et impedimentum ad gratiam tollere 22.

ego defendam et probabo, quod facere quod in ſe eſt. eſt peccare. malefacere.
deo diſplicere. mentiri. ſe iactare 22.

¶ Admonſtos velim iudices noſtros. vt ob id ſciant me auctoritates ſanctos
rum ex libris legiſſe. vt intelligant niſi ſecundum me pronunciauerint ſe iudic
carios contra eccleſiaſticos.

Eckius.

¶ Eckius arbitratur iudices etiam legiſſe eccleſiaſticos docto: ſed aliam ha
bituros intelligentium q̄ d. Carolo: Nam ego eodem adduxi. Reſtat iudic
ibus vter rectius intellexerit.

Caroloſtadius.

¶ Intelligent iudices d. Eckium contra ſe intellexiſſe d. Eckium.

Die. 14. hora ſecunda incepit

Eckius De obice diſputare.

29

Caroloſta :
Dorige frue

¶ Quia in primo diſputatiōis congreſſu eo deuenim⁹ qd clariff: d. d. Caroloſta
pceſſit etiā liberū arbi: habere actiuitatē in bonū opus. licet eam non habeat
niſi motū a gratia. ⁊ deo. que tñ ſentētia pccidat cū omib: ſcholasticis theologis
ſicut fuit actū ⁊ oſtenſum. Ergo neceſſariū fuit excuſare eoſdē et meipſum. in
alijs cōcluſiōib: factis ſactabunde poſitis ⁊ primo concluſiōib: dñs Johānes cū
ſua maxima diſp: pōt facere. etiā iſta cōcluſio vt ponitur. vel eſt falſa. vel falſā
imponit ſentētia ſcholasticis doctorib: quaſi in declaratiōe quid ſit. facere qd
in ſe eſt aduerſatur Ezechiel ⁊ Ambroſio. cōtra hoc ſic deduco. lib: arb: ſicut
faciendo qd in ſe eſt. poteſt peccare. mentiri ⁊c. Ita faciendo qd in ſe eſt aduſū
a gratia pōt vñ agere. mereri. peccatū vitare. ſcđm ſacrā ſcrip: ⁊ ſcđs pñs. q̄
ſi ſcholastici hoc dicūt clariff: doctor: eis falſum imponit. vel eos nō bene intel-
lexit. Hinc pbo p ſepe allegatā auctoritatē Auguſtini Initium ſalutis nre
deō Inſpirante habem⁹. vt adqueſcamus ſalutari Inſpirationi. nre prātis eſt.
Hodo tunc aliquis facit quod in ſe eſt. qñ facit illud quod eſt in poteſtate ſua.
Subſcribit Chryſoſt: ſup Eplā ad hebreos c. 7. inuertis q: prius nos a nobis
ipſis oportet mundari. et tunc deus mundat. ibi ſcđs Chryſoſto: expreſſe vult
oportere nos prius facere qd in nobis eſt. tunc deus mūdēt. in eadē ſentētia eſt
homilia. 84. ſup Martine. quas obres vehemētē rogo atq obſecro ne velitis
cuncta iſta deo tribuere. vt oſcitandū dormiendūq; vobis puretis. nec rursus.
ſi vigilatis laborib: vñs. rem efficit arbitremini. Nā nec deſides atq reſiſpnoſ
facere nos vult deus. Ac ideo nōnihil a nobis petit hoc facere quod in ſe eſt in
bono ope. Expreſſe teſtatur eſt idē. Bernb: de grā et libe: arbi: Ubi attribuit
conſenſum libero arb: dicit mediū illud eſſe meritoſū. Hodo tunc dicit quis
facere qd in ſe eſt qd eſt in ſua poteſtate. Et cōſenſus eſt in poteſtate ipſius li:
arbi: Dieterca vt oēs ſciant quō. d. d. impitnent me traxerit ad materiā lib: ar:
poſui in annotatione mea Reverendū patrē Mart: qd voluntas ſit dñs ſuorū
actū. hinc ſumpſit anſam. ⁊ in materiā lib: arb: ⁊ predeſtinatiōis impitnentiffis
me euagatus eſt. At ſine increpatione. ſaltē cōdigna. bñ dictā voluntatē dñs
probo p Gregoriū Nyſenū de lib: arb: vbi ponit hominē agentē et facientē qd
alias ex ſupſuo conſultaret. ſi non eſſet dñs actiōnū. Ratiocinatur ſic quorū
ſunt admonitiōes. illa ſunt in pōtate nra. ſed bonorū operū ſunt admonitiōes
quare bona opa ſunt in poteſtate noſtra. ſterū līq̄ poſſe hominē facere bonū
faciendo qd in ſe eſt. Semp tñ auxiliū grē nō excludendo. et ita concludit c. 2.
nos eſſe dominos actiōnū noſtrarū. Sic b. Bernbardus de lib: arb: col: 11. dicit
liberū arb: debere conari ſuo ſeſſe corpi vt peſt ſapiā orbi. Imperet ſingulis
ſenſibus tam potētē q̄tenus non ſinat regnare peccatū. Ita b. Augu: c. 8. 1. 1.
de lib: arb: dicit rōnē dñari morib: anime. Cum ergo ego ſanctorū pñm imitat⁹
ſententiā. dixiſſem voluntatē eſſe dominā actiōnū. et in deſenſione me explicaviſſem
q: voluntas ſit dñs actiōnū. conpando ad act⁹ inferiores. et tñ ſit famula coms
perando ad Ch̄m in ea regnantē. adhuc tñ vt videret aliquid mibi impingere
male ſentens ſemp perfidiam pelagiū obſect. a q̄ ſemper fui alieniſſimus. ſed
maximā diſputatorū. hic Ezechiel cōtradictentē facit. cum in chryſoſto cen:
tura. 4. numero. 3. expreſſe me expoſuerim. lib: arb. nō remouere obicem vel
impedimentū principaliter ad gratiā ſed ſolū diſpoſitiue. Et qd illa diſpoſitiō
ſit aequieſcere ſalutari Inſpiratiōi. ſi nō animo carpendi legiſſet inueniſſet cen:
tura. 3. numero. 60. qd tñ facere in ſe bonū ſemper pcedit diuina motio vt ſcđs
dem expreſſe declarat de Ezechiele quē facit nobis aduerſari. manifeſtarum
eſt eū nobis eſſe concordantem. aufer cor lapideū ⁊ da cor: carneū. q: vt ſp dicit.
bona voluntas ſparatur a dño et puenitur. et gratia facit voluntatem bene
agere. tñ requiritur voluntatis acquieſcentia ſeu conſenſus. Et hoc eſt facere
qd in ſe eſt. Ideo ait deus facite vobis cor: nouū. Qñ vt Origenes ratiocinat
l. 3. c. 1. de principijs in noſtre vite curſu a nobis quidē dependendus eſt labor

als ad grā;

z studiu. atq; industria adhibenda: et infra. Alioquin si nihil operis exposcit
supflua vitz videbuntur esse mandata. frustra etiã Paulus culpãt q̄dam ce
cidisse a veritate. z collaudat eos qui in veritate fidei steterunt.

¶ Deinde dñs Andreas conclu: 15. vigilas et labores n̄os carpit. vt in chry
sopaso multa de p̄destinatōe agerem. z tñ eam inficias auctoritates de p̄des
tinatōe p̄tinere ad opa coronãda. Verissimũ est puerbiũ. Citius quis carpet
q̄ intelligit. quãuis nō ignoret q̄ sit mibi curia supellex. attñ antm̄ meus sem
per fuit parus. sicut hodie est a doctōib; emendari ac doceri. vt sic ignorantie
nebulas pellerẽ. Attñ q̄ inrudite meam taxauerit p̄positionẽ facile potestis
intelligere. cũ p̄positōe. 16. arguerẽ dominũ Andream q; ex hoc qd voluntatẽ
dixisset dominã actũũ. ipse p̄ capillos derorsus in materiã p̄destinatōis.
tũc dixi p̄positōe. 18. neutrà p̄tem hic suscipio defendendã. qd p̄destinatōis
negotiũ sit p̄posito imp̄tinens z extratũ. Sic cũ dixisset materiã p̄destina
tōis (an sc; habeat. rōnẽ in nobis) esse imp̄tinẽtẽ negotio z disputatiõni n̄re.
ipse accepit vnã palchã intelligentiã. et audeat mibi imponere q; auctoritates
de p̄dest: negaueri p̄tinere posse ad opa coronãda. par calũsa est in p̄posi
16. vbi dixit me Bernbardũ legisse. Tolle libez arbi: et non est qd saluet legi
quod p̄ quo. subdens multũ calũsose. et satis demonstrat quãto iudicio Ec
clesiasticos puidet facti aut õsib; studiosis se suspectã dep̄natorẽ. Certe deũ
optimũ: max; piecor. ne vnq; intellectũ meũ tanta cecitate pcutiat. vt quidq;
in sanctis p̄ribus dep̄raue. sicuti nō credo hactenus mibi ab aliq; monstratũ.
et quidquid dicat. d. d. Ego legi quod et lego quod. ita habet Bern: Ita hñt
em̄icissimĩ cõdices. quos videat. d. docto: ne ipse dep̄uer. quũ sit admodum
lunens in Ecclesiasti p̄ribus legendis sicut testat in p̄loquio suo libelli de ius
sif: imp̄ij. Quare pro charitate fraterna post; nos deberem; mutuõ iuuare.
z hortari ad sacerrimũ theologie studiu: q̄ istis scõmatibus. a culeat; verbis.
et ridiculis inuicem iristare et molestare: hec sunt dicta pro defensione Scho
lasticoz et dictoꝝum meoꝝum.

Caroloostadius:

¶ In noie Christi amẽ. Quãtis multa argumẽta p̄ doctoꝝẽ adducta possunt
dissecari p̄ illud qd scholastici de facere qd in se est cũ Ecclesiasticis sunt incõs
cordabiles: Attñ videamus dicta doctoꝝis per ordinem et breuiter.

¶ Ad primã. Cũ dicit me libero arbi: attribuisse actiuitatẽ: concedo sed vt in
p̄missis: videlicet gratiã. alienã. et ex deo puenientẽ.

¶ Ad secundã. Cũ opponit mibi me falsum imposuisse scholasticis doctoꝝib;.
Respondeo hoc mibi false opponit Et egregiũ doct: in conclusi: sua. 38. secũde
adnotatiõis clare descripsisse quid sit facere qd in se est: cuius verba sunt cũ
facere qd in se est probatissimoz theologoz sententia sit: remouere obicem et
impedimentũ gr̄e: nō dabo q; qui faciat qd in se sit faciat qd deo displicet zc.
Ex quibus verbis clare consequit impedimentũ gr̄e tolli per nos: alioquin
dixisset quũ facere qd ex gr̄a est: est tollere impedimentũ gr̄e. Et de hac senten
tia videlicet: qd gr̄a tollit mala merita: et malã voluntatẽ: atq; impedimentũ
gr̄e nemo Ecclesiasti dubitat: sed neq; scdm Ecclesiasti: dicitur tũc facere qd in
nobis est qũ opamur ex gr̄a. Nam August: de vera innocentia c. 150. hoc est
scdm nos viuere vel facere qd male facim;: verba eius sunt: cum homo scdm
se viuat: nō scdm deũ: similis est diabolo: q; nec angelo scdm angelũ: sed scdm
deũ viuendũ fuit: vt stare in veritate: Ecce clarus textus est: qd qui viuunt scdm
se: diabolo est similis: et est mendax: Quod etiã August: dicit ad articulos sibi
falso impositos c. 7. De facere qd in se sic dicit August: de vera innocentia ca.
1. 26. Totum bonum qd habemus. ab artifice nostro habemus: sed si hoc in
nobis est quod ipsi fecimus inde damnabimur. Si aut hoc quod deus fecit
in de coronabimur. Ex quo textu sequit qd deus homini facienti quod in se est